

ПРАВО ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З початком повномасштабної війни, котру почала країна-терорист проти України функціонування всього державного та суспільного механізму нашої держави зазнало вимушених змін. Не оминули ці зміни і цивільне законодавство та судочинство, зокрема й інститут права власності.

У контексті даного питання варто наголосити на тому, що під час дії воєнного стану передбачена можливість:

- примусове відчуження майна, тобто позбавлення власника права власності на індивідуально визначене майно, що перебуває у приватній чи комунальній власності і переходить у власність держави для користування в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану, за умови попереднього або наступного повного відшкодування його вартості;
- вилучення майна, тобто позбавлення державних підприємств, державних господарських об'єднань права господарського відання чи оперативного управління окремо визначеним державним майном з метою передачі його для потреб держави в умовах правового режиму воєнного стану [1].

Також зазначаю, що під час воєнного стану заборонено реєструвати право власності у зв'язку з укладенням договорів відчуження нерухомого майна про встановлення довірчої власності на нерухоме майно, якщо такі договори укладаються від імені фізичної особи – відчужувач на підставі довіреності.

Якщо з дня попередньої державної реєстрації нерухомого майна не минув місяць, реєструвати право власності на таке майно забороняється. Винятком є набуття права власності в порядку спадкування та реєстрація у зв'язку з визначенням часток у праві спільної сумісної власності.

В умовах воєнного стану неможливо зареєструвати право власності внаслідок внесення майна як внеску до статутного капіталу

юридичної особи, у тому числі у зв'язку з передачею майна у власність фізичних та юридичних осіб, які вибули засновники.

Отже, в умовах воєнного стану може бути застосована лише процедура відчуження приватного майна та комунального майна з подальшою компенсацією вартості, а вилучення відбувається виключно за рахунок державного майна та без компенсації вартості такого майна.

Рішення про відчуження майна може приймати виключно військове управління за погодженням з органом місцевого самоврядування. При цьому, окремі військовослужбовці, Нацполіція України, сили територіальної оборони, не можуть примусово, без відповідного рішення військової комендатури, без відповідного документального оформлення вилучати приватне майно громадян.

Право на компенсацію вартості майна у разі його примусового відчуження в умовах правового режиму воєнного стану мають юридичні особи комунальної та приватної форми власності та фізичні особи, у яких відчужено будівлі, споруди, транспортні засоби та інше майно для потреб держава в правовому режимі воєнного стану.

Відшкодування за примусово відчужене майно здійснюється військовим управлінням за рахунок коштів державного бюджету. При цьому компенсація може бути здійснена як до, так і після його відчуження майна.

Компенсація за примусово відчужене в правовому режимі воєнного стану майно з наступним повним відшкодуванням його вартості здійснюється протягом п'яти наступних бюджетних періодів.

У разі якщо після скасування воєнного стану відчужене майно збереглося і колишній власник наполягає на його поверненні, таке повернення здійснюється в судовому порядку [2].

Повернення майна здійснюється на підставі рішення суду, яке набрало законної сили, відповідно до якого колишній власник повинен повернути кошти, які він раніше отримав у зв'язку з відчуженням майна (за вирахуванням розумної плати за використання цього майна).

Крім того, колишній власник майна, яке було примусово відчужено, може вимагати надання іншого майна, якщо це можливо.

Отож, повномасштабна війна, котра триває уже понад 250 днів, внесла значні зміни в правове регулювання права власності та всіх супутніх питань, котрі мають свої особливості.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Примусове відчуження майна в умовах воєнного стану: природа та особливості регулювання. 2022. URL: <https://everlegal.ua/prymusove-vidchuzhennya-mayna-v-umovakh-voennogo-stanu-priroda-ta-osoblyvosti-regulyuvannya>
2. Примусове відчуження та вилучення. Закон і Бізнес. 2022. URL: <https://zib.com.ua/ua/151781.html>
3. Закон України «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

Гончаренко Єлизавета Ігорівна,

*студентка 2-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права
Бабич І. Г.

ПРАВО НА ЖИТТЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Після повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України, життя українців зазнало змін. Більшість прав людини стали незахищеними серед яких і право на життя.

Щодо права на життя, то воно визначається як на рівні Європейського Союзу, так і у за допомогою державних утворень, у національному правопорядку на території України. Необхідним є документ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, яка була підписана 4 листопада 1950 року, документ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, яка була підписана 28 квітня 1983 року. Також Конституція України 1966 року визначає людину, життя та здоров'я людини, гідність та честь кожного члена нашого суспільства, безпеку і недоторканність найвищою соціальною цінністю.

За Загальною декларацією зправ людини, а саме за статтею 3: кожна особа має право на життя, особисту недоторканність і свободу [1].

За Цивільним кодексом України, а саме за статтею 281: людина як фізична особа має право на життя, яке є невід'ємним. Також можемо вказати, що людина не може бути позбавлена життя, вона має право на захист свого життя та свого здоров'я та на захист життя та